

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 6Tdo/14/2018
Identifikačné číslo spisu: 5115010914
Dátum vydania rozhodnutia: 20.02.2019
Meno a priezvisko: JUDr. Štefan Michálik
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2019:5115010914.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu JUDr. Štefana Michálika a sudcov JUDr. Gabriely Šimonovej a JUDr. Viliama Dohňanského, na neverejnom zasadnutí konanom 20. februára 2019 v Bratislave, v trestnej veci obvineného P. X., pre trestný čin vraždy podľa § 219 ods. 1, ods. 2 písm. i/, písm. j/ Tr. zák. č. 140/1961 Zb., účinného do 31. augusta 2003, o dovolaní ministra spravodlivosti Slovenskej republiky, na podnet generálneho prokurátora Slovenskej republiky, proti uzneseniu Krajského súdu v Žiline z 10. novembra 2016, sp. zn. 3To/38/2016, takto

rozhodol:

Podľa § 382 písm. c/ Tr. por. dovolanie ministra spravodlivosti Slovenskej republiky sa o d m i e t a.

Odôvodnenie

Okresný súd Žilina rozsudkom z 22. februára 2016, sp. zn. 3Tk/2/2015 (ďalej len ako „okresný súd“ alebo „prvostupňový súd“), podľa § 285 písm. c/ Tr. por. oslobodil obvineného spod obžaloby pre trestný čin vraždy podľa § 219 ods. 1, ods. 2 písm. i/, písm. j/ Tr. zák. č. 140/1961 Zb., účinného do 31. augusta 2003 (ďalej len ako „Tr. zák.“), ktorého sa mal dopustiť na tom skutkovom základe, že

v presne nezistenom čase začiatkom roku 2003 na presne nezistenom mieste rozhodol X. O., nar. XX. P. XXXX, spolu s už nebohým D. K., o zavraždení P. B., nar. XX. T. XXXX, z dôvodu obavy z odhalenia trestného činu subvenčného podvodu, na ktorom sa predtým s ním a inými osobami podieľali, na tento účel naplánoval a zadelil D. B., nar. 6. F. XXXX, a P. X. ako vykonávateľov, rozhodol aj o tom, že P. B. bude usmrtený zaškrtením, a zabezpečil na prevoz tela aj motorové vozidlo zn. Škoda Pick Up bielej farby, nezisteného EČ,

následne na to D. B. za uvedeným účelom naplánoval a dohodol s X. F., že po usmrtení P. B., keď D. B. povezie jeho telo, bude po ceste na miesto zakopania jazdiť X. F. pred ním iným motorovým vozidlom a dávať pozor, či po ceste nebudú policajti, na tento účel mu ešte pred samotným skutkom ukázal cestu a s X. B., nar. X. G. XXXX, sa dohodol, že spoločne s P. X. vykope jamu, kde bude po vražde uložené telo poškodeného a vybral s ním ako miesto zakopania miesto v katastri obce Z., okr. Žilina, a následne

v presne nezistenom období začiatku mesiaca marec 2003, pravdepodobne 10. marca 2003 v dopoludňajších hodinách, D. B. pod zámienkou obchodného jednanja prostredníctvom P. A., bez jeho vedomia o účele vylákania, vylákal P. B. do ubytovne J. na I. ceste v I., kde už čakal P. X. a po príchode do jednej z miestností v ubytovni, začal D. B. a P. X., P. B. udierať päťami do tváre, a keď spadol na zem, dali mu okolo krku kábel alebo drôt, pričom každý z nich uťahoval svoj koniec na svoju stranu asi jednu až dve minúty, v dôsledku čoho došlo k smrti P. B. zaškrtením, po čom v ten istý deň vo večerných hodinách D. B. previezol telo nebohého v motorovom vozidle Škoda Pick Up bielej farby, nezisteného EČ, na miesto zakopania v katastri obce Z., pričom X. F. podľa pôvodného plánu jazdil pred ním na inom vozidle a dával pozor a P. X. spoločne s P. B. vykopali podľa pôvodného plánu na mieste určenia jamu, do ktorej vložili telo nebohého zabalené do koberca a jamu zasypali.

Krajský súd uznesením z 10. novembra 2016, sp. zn. 3To/38/2016 (ďalej len ako „krajský súd“ alebo „odvolací súd“), odvolanie prokurátora v tejto veci postupom podľa § 319 Tr. por. zamietol.

Krajský prokurátor prevzal toto uznesenie Krajského súdu v Žiline 27. marca 2017.

Dňa 21. septembra 2017 minister spravodlivosti Slovenskej republiky (v tom čase ministerka; ďalej len ako „minister spravodlivosti“), na podnet generálneho prokurátora Slovenskej republiky, využil svoje oprávnenie v zmysle § 369 ods. 1 Tr. por. a dovolaním, z dôvodu uvedeného v § 371 ods. 3 Tr. por., napadol uznesenie krajského súdu ako i jemu predchádzajúce konanie, tvrdiac, že postupom konajúcich súdov došlo k porušeniu zákona v ustanoveniach § 319 Tr. por., § 2 ods. 12 Tr. por. a § 285 písm. c/ Tr. por. v prospech obvineného.

Po krátkej rekapitulácii konania v posudzovanej trestnej veci, minister spravodlivosti uviedol, že napádané rozhodnutia vychádzajú zo skutkového stavu, ktorý bol na základe vykonaných dôkazov v podstatných okolnostiach nesprávne zistený, pričom zistené porušenie zákona zásadne ovplyvnilo postavenie obvineného.

Podľa názoru ministra spravodlivosti, okresný súd precenil rozpory vo výpovediach svedka Mgr. D. B., tieto zveličil a následne mechanicky aplikoval zásadu in dubio pro reo, bez toho, aby reagoval na tvrdenie prokurátora smerujúce k dôveryhodnosti tohto svedka, resp. k absencii jeho motivácie úmyselne a nepravdivo zahrnúť obvineného do inkriminovaného skutku ako spoluvykonávateľa. Namiesto toho mal okresný súd vykonané dôkazy vyhodnotiť jednostranne v prospech obvineného.

V tejto súvislosti minister spravodlivosti uviedol, že okresný súd vyhodnotil výpoveď svedka Mgr. D. B. ako jediný priamy usvedčujúci dôkaz, ktorý však nie je podporený žiadnym iným priamym či nepriamym dôkazom. Okresný súd podľa ministra spravodlivosti opomenul na nepriamy dôkaz, výpoveď svedka X. F., ktorú neskôr síce vyhodnotil, avšak nelogickým a jednostranným spôsobom. Výpoveď svedka Mgr. D. B. podľa ministra spravodlivosti treba hodnotiť ako konštantnú, bez podstatných odchýlok, čo ilustruje na jednotlivých výpovediach tohto svedka daných v priebehu trestného konania. Podľa názoru ministra spravodlivosti treba zohľadniť aj tú okolnosť, že výpovede svedka boli vykonávané po 12-13 rokoch od spáchania skutku, a preto nie je realistické očakávať od akejkoľvek osoby, že každý detail skutku opíše pri opakovaných výpovediach totožne.

Minister spravodlivosti venoval osobitnú pozornosť rozporu vo výpovedi svedka Mgr. D. B., učinenej na hlavnom pojednávaní dňa 9. novembra 2015, keď tento najprv v rozpore so svojimi predchádzajúcimi výpoveďami z prípravného konania uviedol, že výlučne obvinený mal zaškrtiť poškodeného, pričom až na výslovnú otázku predsedníčky senátu poopravil svoju výpoveď, že aktu škrtenia bol tiež priamo účastný, i keď podľa vlastného úsudku, z dôvodu zdravotnej komplikácie spočívajúcej v roztrhnutom krížnom väze v kolene, sa na tomto úkone až tak nepodieľal. Minister spravodlivosti nespochybnil tento rozpor, avšak poukázal na tú skutočnosť, že svedok na tom istom hlavnom pojednávaní poopravil svoju výpoveď v súlade s predchádzajúcimi výpoveďami. Ďalej podotkol, že svedok svoj problém s kolenom uviedol už vo výpovedi dňa 20. marca 2015, a preto tomuto rozporu nemožno prikladať takú dôležitosť, ako to urobil okresný súd. Podľa ministra spravodlivosti neexistuje žiadna motivácia Mgr. D. B.

nepravdivo obviňovať P. X.. Táto by podľa jeho názoru bola skôr prítomná vo vzťahu k svedkom X. F. alebo X. B., ktorí usvedčovali svedka v iných veciach.

Okresný súd podľa názoru ministra spravodlivosti dospel k nesprávnemu záveru o nedôveryhodnosti svedka Mgr. D. B., a to na podklade okolností týkajúcich sa jeho zdravotného stavu, ktorého komplikácie majú byť v posudzovanom čase zrejme z lekárskeho správ, ale aj z výpovede svedka zo dňa 20. marca 2015. Podľa ministra spravodlivosti okresný súd pripisuje neprimeranú dôležitosť aj tomu, keď svedok Mgr. D. B. rozporne uvádzal či zrolovaný koberec s telom poškodeného zniesli, alebo stiahli. Za špekulatívne hodnotí minister spravodlivosti odôvodnenie rozsudku okresného súdu týkajúce sa záveru, že svedok by so svojimi zdravotnými ťažkosťami, ako to uvádza, nemohol ťahať koberec po zemi. Za ešte vypuklejší záver o neobjektívnosti hodnotenia dôkazov okresným súdom má podľa ministra spravodlivosti svedčiť tvrdenie súdu, že takýmto presunom by bolo náročné udržať koberec stále zrolovaný, a to hlavne počas presunu po schodoch, s prihliadnutím na nerovnomerný priemer tela. Okresný súd podľa ministra spravodlivosti celkom opomenul vyjadrenie svedka z prípravného konania, v rámci ktorého uviedol, že si myslí, že koberec aj zafixovali, by sa neroztiahol.

Podľa názoru ministra spravodlivosti okresný súd nesprávne vyhodnotil aj výpoveď svedka X. F., ktorý sa na hlavnom pojednávaní dňa 9. novembra 2015 vyjadril, že obvinený pomohol Mgr. D. B. pri zabíjaní poškodeného tým, že ho zaškrtili. Ako dôvodí minister spravodlivosti, ak by aj svedok Mgr. B. vsunul obvineného do úlohy spoluvykonačateľa skutku účelovo a z pomsty, musel tak urobiť už v deň spáchania vraždy poškodeného, nakoľko svedok F. o tejto skutočnosti vypovedal skôr, než sa Mgr. B. dozvedel o záujme polície o túto vec. Zároveň podľa ministra spravodlivosti okresný súd využíva výpoveď svedka B. v snahe poukázať na nepriateľstvo medzi Mgr. B. a F., čo však nemá žiaden súvis s osobou obvineného a jeho účasťou na skutku.

Okresný súd podľa ministra spravodlivosti nesprávne a jednostranne vyhodnotil aj znalecký posudok Mgr. Slávky Jašekovej. Závery súdu, že svedok Mgr. D. B. si vymyslel účasť obvineného na skutku, aby si zachoval svoj sebaobraz, považuje minister spravodlivosti za nelogické, keďže menovaný svedok priznal svoju účasť na tomto skutku.

Vyššie namietané chyby boli aj obsahom odvolania prokurátora, avšak odvolací súd na ne podľa ministra spravodlivosti nereagoval, resp. sa s nimi nevysporiadal.

Na základe vyššie uvedeného, minister spravodlivosti navrhol Najvyššiemu súdu Slovenskej republiky (ďalej len ako „najvyšší súd“ alebo „dovolací súd“), aby sa vyslovil podľa § 386 ods. 1 Tr. por., že uznesením krajského súdu a konaním, ktoré mu predchádzalo, bol porušený zákon v ustanoveniach § 319 Tr. por., § 2 ods. 12 Tr. por. a § 285 písm. c/ Tr. por. v prospech obvineného. Aby podľa § 386 ods. 2 Tr. por. napadnuté uznesenie krajského súdu zrušil, zrušil aj ďalšie rozhodnutia obsahovo nadväzujúce, pokiaľ vzhľadom na zmenu, ku ktorej zrušením došlo, stratili podklad a aby podľa § 388 ods. 1 Tr. por. krajskému súdu prikázal, aby vec v potrebnom rozsahu znovu prerokoval a rozhodol.

Súdom ustanovený obhajca obvineného sa k dovolaniu ministra spravodlivosti vyjadril podaním zo 16. februára 2018, ktorým bez hlbšej argumentácie navrhol, aby najvyšší súd toto dovolanie v celom rozsahu zamietol.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd dovolací podľa § 377 Tr. por. najskôr predbežne preskúmal splnenie procesných - formálnych podmienok pre podanie dovolania a zistil, že bolo podané proti prípustnému rozhodnutiu podľa § 368 ods. 2 písm. h/ Tr. por., oprávneným subjektom podľa § 369 ods. 1 Tr. por., v zákonnej lehote podľa § 370 ods. 1, ods. 2 Tr. por., na súde, ktorý rozhodol v prvom stupni podľa § 370 ods. 3 Tr. por., spĺňajúc aj obligatórne obsahové náležitosti v zmysle § 374 ods. 1, ods. 2 Tr. por.

Po oboznámení sa s argumentáciou ministra spravodlivosti uvedenou v predmetnom dovolaní, však najvyšší súd dospel k záveru, že nie je splnený dôvod dovolania podľa § 371 ods. 3 Tr. por., a preto ho

odmietol postupom podľa § 382 písm. c/ Tr. por.

Podľa § 371 ods. 3 Tr. por. minister spravodlivosti podá dovolanie aj proti právoplatnému rozhodnutiu vychádzajúceho zo skutkového stavu, ktorý bol na základe vykonaných dôkazov v podstatných okolnostiach nesprávne zistený, alebo ak boli pri zisťovaní skutkového stavu závažným spôsobom porušené ustanovenia, ktorými sa má zabezpečiť objasnenie veci.

Z citovaného ustanovenia vyplýva, že minister spravodlivosti je oprávnený dovolaním napadnúť rozhodnutie pre nesprávne zistenie skutkového stavu a hodnotiť tak rozsah vykonaného dokazovania, alebo namietat' porušenie ustanovení zabezpečujúcich objasnenie veci, avšak z § 371 ods. 3 Tr. por. nevyplýva jeho neobmedzené právo namietat' hodnotenie dôkazov vykonaných súdom, najmä pokiaľ sa konajúce súdy dôsledne týmito dôkazmi zaoberali. V dovolacom konaní, ani za súčasného použitia analyzovaného ustanovenia neprichádza do úvahy iné hodnotenie dôkazov súdmi, ak je toto založené na prísnom logickom úsudku, ku ktorému konajúce súdy dospeli na podklade starostlivého posúdenia každého vykonaného dôkazu z hľadiska jeho prípustnosti, závažnosti a vierohodnosti (porovnaj s uznesením najvyššieho súdu z 30. januára 2017, sp. zn. 2 Tdo 82/2016). Inak povedané, ustanovenie § 371 ods. 3 Tr. por. možno účinne uplatniť len vtedy, ak ide o pochybenie jednoznačné pri hodnotení dôkazov, nemôže ísť o iný názor na hodnotenie dôkazov súdom a dovolateľom (uznesenie najvyššieho súdu z 26. júna 2014, sp. zn. 6 Tdo 23/2014).

Okresný súd svoj oslobodzujúci rozsudok odôvodnil v podstate tým, že z vykonaného dokazovania mal za preukázané, že sa stal skutok, ktorý je trestným činom, avšak nemal za dostatočne preukázané, že sa ho dopustil (aj) obvinený.

Podľa okresného súdu v konaní figurovali dve protichodné tvrdenia, a síce výpoveď obvineného, ktorý účasť na usmrtení poškodeného popieral a výpoveď svedka Mgr. D. B., ktorý vypovedal, ako ho s obvineným usmrtili. Okresný súd vyhodnotil výpoveď tohto svedka ako jediný priamy usvedčujúci dôkaz, pričom poukázal na absenciu akýchkoľvek podporných dôkazov v tomto smere. Naopak, po ich zohľadnení dospel k záveru o ich prospechu vo vzťahu k tvrdeniu obvineného. Podľa okresného súdu okrem spomínanej výpovede svedka Mgr. D. B., v konaní neboli zistené také priame či nepriame dôkazy, ktoré by preukazovali podiel obvineného na spáchaní trestnej činnosti. Výpovede svedkov ako aj samotného obvineného, podľa názoru súdu boli potvrdeniami toho, čo predchádzalo usmrteniu poškodeného, ako sa skutok stal, ako malo k nemu dôjsť, aké boli jeho následky, t. j. čo sa malo stať po vražde poškodeného, čo preukazuje, že sa skutok stal. Tieto skutočnosti podľa okresného súdu viedli k dôvodnému podozreniu voči obvinenému, ale nevylučujú tú možnosť, že páchatelom mohla byť aj iná osoba.

Keďže jediným priamym dôkazom v posudzovanej veci boli výpovede svedka Mgr. D. B., ktorému okrem iného bolo v tejto veci dočasne odložené vznesenie obvinenia podľa § 205 ods. 1 Tr. por., okresný súd považoval za nevyhnutné, overiť tieto radom ďalších nepriamych dôkazov potvrdzujúcich ich hodnovernosť. V tejto súvislosti podľa názoru okresného súdu všetky vykonané dôkazy skončili v rovine potvrdenia toho, že sa skutok stal, ako ku skutku došlo a aké boli jeho následky. Ich kvalita však nebola natoľko silná, aby preukazovala účasť obvineného na usmrtení poškodeného.

Spochybnújúc dôveryhodnosť svedka Mgr. D. B., okresný súd poukázal na inkonzistentnosť jeho výpovedí, a to predovšetkým na rozpory v jeho výpovedi pred súdom v porovnaní s tými, ktoré učinil v prípravnom konaní. Tento rozpor sa týkal najmä momentu usmrtenia poškodeného, keď svedok na hlavnom pojednávaní dňa 9. novembra 2015 uviedol, že po tom, čo udrel poškodeného do tváre, tento spadol na kolená, na čo mal obvinený zobrať kábel a uškrtiť ho ním. Síce boli dohodnutí, že to urobia spolu, ale z dôvodu roztrhnutého krížneho väzu to obvinený urobil sám. Prítom v prípravnom konaní tento svedok uviedol, že keď sa pozrel na obvineného, bol to signál, že majú začať útočiť. Začali ho udierať päťami do hlavy, pričom v momente, keď poškodený spadol na zem, tak mu dali okolo krku šnúru alebo kábel a škrtili ho tým spôsobom, že každý ťahal za jednu stranu. Dôveryhodnosť svedka bola podľa okresného súdu znížená tým, že nevedel zdôvodniť tieto podstatné rozpory.

Okresný súd spochybnil tvrdenie svedka Mgr. D. B. týkajúce sa jeho zdravotných problémov s kolenom v čase inkriminovaného skutku. V tejto súvislosti okresný súd poukázal na samotnú výpoveď svedka, keď uviedol, že pri operácii v roku 2001 mu zistili poškodený meniskus a natrhnutý väz. Meniskus mu operovali a s krížnym väzom to nebolo až také vážne, aby si to vyžadovalo plastiku. Túto verziu podľa okresného súdu podporuje aj správa Všeobecnej zdravotnej poisťovne, a.s., z ktorej vyplýva, že Mgr. D. B. bol liečený a vyšetrovaný pre problémy s kolenom v čase 10. januára 2001 až 27. februára 2001, 12. septembra 2003 až 19. septembra 2003, 25. novembra 2003 až 4. decembra 2003, 9. januára 2004 až 18. marca 2004, 17. marca 2005 až 9. mája 2005. Mimo toho svedok nebol ošetrovaný pre problémy s kolenom, čo vyplýva aj zo správy jeho ošetrojúceho lekára. Za rozporné v tomto smere vyhodnotil okresný súd aj vyjadrenia svedka, keď na jednom mieste uvádzal, že s chorým kolenom mal v statickej polohe problém usmrtiť poškodeného a na inom mieste uvádzal, že po jeho usmrtení ťahal telo poškodeného zabalené v koberci po zemi.

Podľa okresného súdu pre záver o nedôveryhodnosti svedka Mgr. D. B. svedčí aj znalecký posudok zo dňa 25. mája 2015, č. 4/2014, vypracovaný znalkyňou Mgr. Slávkou Jašekovou, z odboru klinická psychológia, odvetvie klinická psychológia detí a klinická psychológia dospelých. Z toho totiž vyplýva, že ako menej špecificky vierohodná sa javí tá časť výpovede svedka Mgr. D. B., v ktorej popisuje samotný priebeh usmrtenia poškodeného, a ktorú pri znaleckom vyšetrení opísal inak ako pri svojich predchádzajúcich výpovediach, a to zrejme za účelom zachovania vlastného sebaobrazu.

Okresný súd sa vo svojom odôvodnení zaoberal aj výpoveďou nepriameho svedka X. F., ktorú tiež vyhodnotil ako nedôveryhodnú. K tomuto záveru dospel okresný súd na základe viacerých faktorov, a síce komparáciou jeho výpovede s výpoveďou svedka X. B., nepriateľským vzťahom svedka X. F. k Mgr. D. B., a nakoniec aj analýzou samotnej výpovede svedka X. F..

Svedok X. B. bol dlhoročným priateľom a obchodným partnerom svedka Mgr. D. B., ktorý mu opakovane poskytoval asistenciu pri rôznej protiprávnej činnosti - mal vedomosť, že išlo o protiprávnu činnosť, a to aj v posudzovanom prípade. Svedok Mgr. D. B. ho však zakaždým o tejto činnosti informoval len v rozsahu tzv. maximálneho minima, t. j. čo má vykonať, nakoľko vždy hovorieval, že čím menej vie, tým lepšie pre neho. Svedok B., na rozdiel od svedka X. F. (ktorého svedok Mgr. B. podviedol o vysokú sumu peňazí) nemal dôvod svedkovi Mgr. B. poškodiť. Pritom svedok X. F., ktorý sa v priebehu konania profiloval „len“ v pozícii šoféra sprievodného vozidla, mal ďaleko obsiahlejšie poznatky o inkriminovanom skutku, vrátane okolností, ktoré mu predchádzali. Svedok X. F. okrem iného pred súdom vypovedal, že mu svedok Mgr. D. B. povedal, že spolu s obvineným zaškrtili poškodeného. Okresný súd túto výpoveď vyhodnotil ako nedôveryhodnú z dôvodu, že s ohľadom na jeho poznatky o predmetnom trestnom čine, musel byť na skutku zaangažovaný vo väčšej miere ako len osoba poskytujúca sprievod, prípadne takouto výpoveďou chcel pre seba profitovať na miernejšom treste. Okresný súd zároveň uviedol, že výpoveď svedka X. F. treba brať do úvahy v celom kontexte, nemožno z nej vyberať len tie časti, ktoré vyhovujú obžalobe. Na margo toho okresný súd poukázal na tú časť výpovede svedka X. F., v ktorej za organizátora skutku označil svedka Mgr. D. B..

Na podklade vykonaného dokazovania, okresný súd dospel k záveru, že jediný (priamy) dôkaz v neprospech obvineného sú výpovede svedka Mgr. D. B., ktorých absenciu hodnovernosti považoval súd za preukázanú. Zohľadniac aj ostatné dôkazy, podľa okresného súdu tento svedok nevypovedal pravdivo k momentu usmrtenia poškodeného, pričom dodal, že aj v prípade, keby sa aspoň sčasti potvrdzovala výpoveď tohto jediného priameho svedka, pri takejto závažnej trestnej veci, by bolo pre vyslovenie viny potrebné zabezpečiť aj ďalšie relevantné dôkazy. Za situácie, že v danom prípade neexistuje žiaden nespochybniteľný dôkaz pre vyslovenie bezpečného a logického záveru o vine obvineného, je preto možné pripustiť len pomerne nízky stupeň pravdepodobnosti viny obvineného, ktorý nestačí pre jeho odsúdenie. Na podklade uvedeného bol okresný súd povinný aplikovať zásadu *in dubio pro reo*. Povedané aj inak, ak existuje dôkazná núdza - nedostatok relevantných dôkazov minimálne potrebných na vyslovenie viny páchatel'a, je nevyhnutné uplatniť pravidlo „radšej oslobodiť vinného ako odsúdiť nevinného“.

Odvolací súd svoje uznesenie odôvodnil v podstate tým, že prvostupňový súd vykonal všetky potrebné dôkazy v záujme náležitého zistenia skutkového stavu veci a súčasne v zmysle § 168 Tr. por. vyložil, ktoré skutočnosti považoval za dokázané, o ktoré dôkazy oprel svoje skutkové zistenia a vysvetlil, prečo dospel k oslobodzujúcemu rozhodnutiu.

K svedeckej výpovedi Mgr. D. B. sa krajský súd vyjadril tak, že rozpory v jeho jednotlivých výpovediach, doplnené rozpormi s overenými skutočnosťami, sa týkali podstatných okolností skutku, ktoré sa nepodarilo odstrániť ani ďalším dokazovaním.

Odvolací súd, stotožňujúc sa s názorom okresného súdu, odkázal na jeho závery. Dodal, že po vykonaní a zhodnotení všetkých dostupných dôkazov, neboli v konaní spoľahlivo preukázané všetky okolnosti žalovaného skutku, a teda nebola vylúčená možnosť akéhokoľvek iného záveru, než ako je uvedený v obžalobe - nebola jednoznačne preukázaná účasť obvineného na žalovanej trestnej činnosti. Preto aj podľa právneho názoru krajského súdu bol v posudzovanej veci dôvodný postup podľa § 285 písm. c/ Tr. por.

Po tom, čo dovolací súd preskúmal na vec vzťahujúci sa spisový materiál, majú na zreteli vyššie uvedené skutočnosti, nedospel k tomu záveru, že by súdmi ustálený skutkový stav, na základe vykonaných dôkazov, bol v podstatných okolnostiach nesprávne zistený.

V posudzovanej trestnej veci mala byť vina obvineného založená na jedinom priamom dôkaze, a síce výpovedi svedka Mgr. D. B., podporenou nepriamym dôkazom v podobe výpovede svedka X. F..

Z obsahu trestného spisu vyplýva, že okresný súd sa zaoberal otázkou hodnovernosti priameho svedka Mgr. D. B., ktorú posudzoval s ohľadom na viaceré skutočnosti. Závery okresného súdu v tomto smere nemožno vyhodnotiť za svojvoľné či celkom nezodpovedajúce posudzovanému stavu veci. Dovolací súd preto nemohol pripísať žiadnu relevanciu argumentácii ministra spravodlivosti, domáhajúcej sa iného hodnotenia výpovedí svedka Mgr. D. B. Najvyšší súd sa v tomto ohľade prikláňa k záverom nižších súdov, z ktorých vyplýva dôvodná pochybnosť o hodnovernosti tohto svedka (ako je uvedené vyššie; rozpory v samotných výpovediach svedka, rozpory vo výpovediach svedka v porovnaní s výpoveďami ostatných svedkov či obvineného, výsledky znaleckého skúmania).

Dovolací súd je toho názoru, že minister spravodlivosti marginalizuje rozpor týkajúci sa momentu usmrtenia poškodeného, ako ho opísal svedok Mgr. D. B.. Je totiž nevyhnutné prihliadnuť na tú podstatnú skutočnosť, že svedok svoju výpoveď z 9. novembra 2015 dal do súladu s predchádzajúcimi výpoveďami až po tom, čo bol na tento rozpor upozornený zo strany predsedníčky senátu (č. I. 799), nie z vlastnej iniciatívy. Ani podľa dovolacieho súdu v tomto prípade neobstojí obhajoba založená na dlhom časovom rozstupe medzi momentom zavraždenia poškodeného a časom, kedy svedok o tejto skutočnosti vypovedal. Keď svedok od spáchania skutku (začiatok roku 2003) po vyše desiatich rokoch dvojnásobne a s dostatočným časovým intervalom (16. decembra 2013 a 20. marca 2015) svoju účasť na skutku opísal ako spoluvykonávateľa, javí sa jeho výpoveď na hlavnom pojednávaní (9. novembra 2015) ako celkom účelová, s cieľom popierať svoj aktívny podiel na zaškrtení poškodeného, so zámerom vytvoriť o sebe obraz „len“ akéhosi pomocníka na skutku.

Túto motiváciu, resp. zámer svedka podporujú aj výsledky znaleckého skúmania, ako to správne v odôvodnení uviedol okresný súd. Súdna znalkyňa síce uviedla, že psychologickým vyšetrením neboli u svedka Mgr. D. B. zistené tendencie ku konfabuláciám, nadsadzovaniu, skresľovaniu alebo ku klamstvu, avšak analýzou jeho výpovede dospela k tomu, že ako menej špecificky vierohodná sa javí byť tá časť výpovede svedka, v ktorej popisuje samotný priebeh vraždy a ktorú pri znaleckom vyšetrení svedok opísal inak ako pri predchádzajúcich výpovediach. Je podľa nej pravdepodobné, že tento skutok sa snažil sám pred sebou vytesniť, resp. pozmeniť tak, aby si zachoval svoj sebaobraz, a to vzhľadom k tomu, že prípadným ďalším obvinením zo závažného trestného činu má pomerne veľa čo stratiť - podporu svojej manželky a jej rodiny. Na podklade uvedeného, nemožno priznať ministrovi spravodlivosti, ktorý

považuje hodnotenie tohto znaleckého skúmania za jednostranné, keďže svedok priznáva svoj podiel viny. Je pravdou, že svedok Mgr. D. B. nepopiera svoju účasť na skutku, avšak aj z pohľadu dovolacieho súdu je možné spornú časť výpovede hodnotiť ako relativizáciu skutkového deja, čo je podporené aj inou časťou znaleckého skúmania, kde sa uvádza, svedok v snahe o zachovanie sebaobrazu pripisuje svojmu správaniu logické motívy tak, aby sa javili zvonku ako primerané, rozumné a aspoň čiastočne spoločensky prijateľné. Zároveň bagatelizuje tie motívy svojho správania, ktoré by mohli jeho sebahodnotenie a hodnotenie svojho postavenia vo svete narušiť a spôsobiť tak vnútornú neistotu a úzkosť.

Na podklade uvedeného, dovolací súd nemohol pripísať žiadnu relevanciu tvrdeniu ministra spravodlivosti o absencii motivácie svedka Mgr. D. B. krivo obviniť P. X., resp. že skôr by táto motivácia bola prítomná pri osobe X. F. alebo X. B., ktorí proti nemu svedčili v iných trestných veciach. Na tomto mieste dovolací súd navyše poukazuje na výpoveď samotného obvineného, ktorý uviedol, že kedysi spoločne s bratom pracoval pre Mgr. D. B. v herni, kde spravili manko cirka 500 000 Sk. Svedok Mgr. B. povedal obvinenému, aby si založil účet, kde mu aj vkladal peniaze, pričom obvinený mal po troch mesiacoch požiadať o úver, čo však nespravil a odvtedy sa s ním nevidel.

Z pohľadu dovolacieho súdu je udržateľná aj argumentácia súdu týkajúca sa zdravotného stavu svedka Mgr. B., ktorú okresný súd oprel o niekoľko samostatných dôkazov, a síce o správu Všeobecnej zdravotnej poisťovne, a.s., správu ošetrojúceho lekára svedka a tiež o výpoveď svedka, keď uviedol, že síce s chorým kolenom mal obmedzenie v statickej polohe usmrtiť poškodeného, ale na strane druhej, po usmrtení ťahal telo poškodeného zabalené v koberci po zemi, ako sám uvádza, tiež v statickej polohe (č. l. 933).

Pokiaľ ide o námietku ministra spravodlivosti spočívajúcu v tom, že okresný súd prikladal neprimeraný význam nepodstatným rozporom, teda že de facto požaduje od svedka použitie tej istej terminológie, čo namieta v súvislosti s odlišne uvádzanou činnosťou „zniesli“ a „ťahali“, resp. „stiahli“ (k prenosu tela poškodeného po vražde), tak na tomto mieste dovolací súd poukazuje, že predmetný rozpor bol odstraňovaný práve na podnet prokurátora, t. j. nositeľa dôkazného bremena (č. l. 932).

Dovolateľ v ďalšej časti svojho podania uviedol, že okresný súd ignoroval výpoveď svedka Mgr. D. B. z prípravného konania zo dňa 20. marca 2015, v rámci ktorej uviedol, že si myslí, že zrolovaný koberec, v ktorom niesli a následne aj zakopali telo poškodeného, zafixovali, aby sa neroztiahol. Namiesto toho okresný súd v odôvodnení rozsudku vyjadril konštatáciu, že ako pravdepodobnejšia forma presunu zrolovaného koberca s telom poškodeného sa mu z pohľadu stability javí verzia svedka z prípravného konania, kde vypovedal, že koberec niesli. Podľa okresného súdu totiž stojí za zamyslenie, že ťahaním zrolovaného koberca s nerovnomerným priemerom tela poškodeného po schodoch by bolo obťažné udržať koberec stále zrolovaný. Dovolací súd tu považuje za potrebné uviesť, že aj táto úvaha okresného súdu má svoje vecné opodstatnenie a je riadne odôvodnená, pričom nie je v rozpore ani s poukazovaným vyjadrením svedka, keďže z neho nevyplýva jednoznačný záver o tom, že predmetný koberec bol zafixovaný.

Skutočnosti nezodpovedá ani tá časť dovolania, v ktorej sa uvádza, že okresný súd ignoroval dôležitý nepriamy dôkaz, ktorým je výpoveď svedka X. F., resp. že tento hodnotil jednostranne. Okresný súd výpoveď tohto nepriameho svedka vyhodnotil ako nedôveryhodnú. Svedok F. svoju účasť na skutku opísal len ako šofér sprievodného vozidla, pričom však disponoval detailnými informáciami súvisiacimi s posudzovanou trestnou vecou. Táto okolnosť je v príkrom rozpore s výpoveďou svedka X. B., ktorého úlohou bolo spolu s obvineným „len“ vykopať jamu, do ktorej bolo uložené telo poškodeného. Svedok B. uviedol, že so svedkom Mgr. B. ho spájal priateľský a obchodný vzťah, príležitostne vypomáhal svedkovi Mgr. B. pri páchaní trestnej činnosti, nikdy ho však neinformoval v širších súvislostiach, ale len v nevyhnutnom rozsahu, t. j. len o tom, čo má vykonať. S ohľadom na uvedené, okresný súd neuveril verzii svedka X. F.. Podľa názoru súdu bol na skutku zaangažovaný vo väčšej miere, než sám uvádza (aj s ohľadom na výpoveď svedka Mgr. D. B.), resp. svojou výpoveďou chcel profitovať na miernejšom treste. Hodnovernosť tohto svedka je preto aj podľa dovolacieho súdu značne spochybnená.

Už okresný súd dal prokurátorovi do pozornosti, že výpoveď svedka X. F. je nevyhnutné posudzovať v celom kontexte a nielen tie časti, ktoré usvedčujú obvineného. V tomto smere okresný súd správne poukázal na tú skutočnosť, že svedok X. F. namiesto X. O. a D. K., označil za organizátora vraždy poškodeného svedka Mgr. D. B.. Okresný súd zobral do úvahy aj tú skutočnosť, že svedok X. F. mal mať problémy so svedkom Mgr. B., ktorý ho mal podviesť o vysokú sumu peňazí.

Dovolací súd podčiarkuje tú skutočnosť, že ako bolo dokazovaním ustálené, svedok F. sa o okolnostiach zavraždenia poškodeného dozvedel len od svedka Mgr. B. (nebol toho priamo účastný), a teda od nedôveryhodného zdroja, ako je popísané vyššie. Už sama táto skutočnosť oslabuje hodnovernosť výpovede svedka X. F..

Rešpektujúc vyššie uvedené skutočnosti, prvostupňový súd zákonom predpísaným spôsobom, v súlade s ustanovením § 2 ods. 10 Tr. por., vykonal všetky dostupné dôkazy potrebné pre rozhodnutie, tieto vyhodnotil jednotlivo, ale aj vo vzájomných súvislostiach v zmysle § 2 ods. 12 Tr. por., a preto tomuto spôsobu z hľadiska pravidiel pre hodnotenie dôkazov nemožno nič vytknúť. Okresný súd sa v predmetnej veci podrobne zaoberal skutkovým stavom, zrozumiteľným spôsobom vyjadril, ktoré skutočnosti mal za preukázané a ktoré nie. Odvolací súd sa s touto argumentáciou stotožnil. Úvahy a zistenia v tomto smere nemožno vyhodnotiť v podstatných okolnostiach za svojvoľné či nesprávne, ako to predpokladá ustanovenie § 371 ods. 3 Tr. por.

Sumarizujúc, dovolací súd nemohol prisvedčiť názoru ministra spravodlivosti o mechanickom aplikovaní zásady in dubio pro reo na posudzovaný prípad. Vo veci konajúce súdy jasne uviedli, že po vykonaní a zhodnotení všetkých dostupných dôkazov, individuálne i v ich súhrne, neboli spoľahlivo preukázané všetky okolnosti žalovaného skutku, a teda nebola vylúčená možnosť akéhokoľvek iného záveru, než ako je uvedené v obžalobe, t. j. nebola jednoznačne preukázaná účasť obvineného na žalovanej trestnej činnosti.

Na podklade vyššie uvedených skutočností, rozhodol najvyšší súd spôsobom, ako je uvedené vo výrokovej časti tohto rozhodnutia.

Poučenie:

Proti tomuto rozhodnutiu opravný prostriedok nie je prípustný.